

การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ*

The Development of an Academic Strategic Management Model
for Basic Educational Schools Sisaket Province

พรศักดิ์ อุ๋นใจ**

ดร. ปัทมา รูปสุวรรณกุล***

ดร. สมศักดิ์ คงเที่ยง ****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ 2) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารวิชาการเชิงกลยุทธ์และสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ ประชากรคือผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน จำนวน 924 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้บริหาร 285 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 285 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ

มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การทดสอบค่า t (t-test) และการทดสอบค่า F (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ สถานศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากคือ 4.41 ได้แก่ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

*วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์เทิร์นเทรกูล

**นักศึกษาระดับปริญญาเอก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์เทิร์นเทรกูล

***รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยนอร์เทิร์นเทรกูล ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

****รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยนอร์เทิร์นเทรกูล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ ที่ระดับการศึกษาต่างกัน (ระหว่างต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี) มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. ผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 10 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมโดยการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ทำให้การบริหารงานวิชาการดีขึ้นส่งผลดีต่อสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐาน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การพัฒนาวิชาการ การพัฒนาครู รวมทั้งการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ นักเรียนและผู้ปกครองพึงพอใจในการมีส่วนร่วม และให้การสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการ ทำให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้

7. จากการสนทนากลุ่มพบว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ มีองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ 3 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนากิจกรรมตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 2) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3) การวัดผลแบบคุณภาพ การบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ การนำไปใช้ให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขภายในและเงื่อนไขภายนอกในการที่จะสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่างๆ ให้ประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบติดตามนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบ

8. รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ซึ่งมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

Abstract

This aim of research for studying the academic administration, strategic. And present a strategic management scholars aggressive compared the opinions of management and the Academic Head of Academic Administration Strategic aggressive. Schools under the Basic Christian University of Thailand Journal

Vol.19 No.3 (September – December) 2013

Education Sisaket. Sample obtained by sampling the executive 285 and Chief Academic 285 determines the size of the sample using a table of Krejcie & Morgan sampling simple tool. used to collect the data was characterized as a scale of 60 and the reliability was 0.89

for both the interviews and focus groups of experts. Statistics are percentage Average, standard deviation test, t-test and testing the F-test.

The purposes of this research are as follows :

1. To survey the opinions of the academic administrators and the heads of academic department upon the approach strategy of the basic educational schools in Srisaket Province.

2. To study the factors of approach strategic administration of the basic educational schools in Srisaket Province

3. To evaluate the format of the approach strategic administration of the basic educational schools in Srisaket Province

The sample populations were the administrators, the head of academic department from 924 schools, the specify samples were from 285 administrators and 285 heads of academic department. The groups were divided upon the table of Krejcie & Morgan. The means were collected from the questionnaires which estimated the five scales level from sixty items. The confidence is 0.89 , the interview and the discussion from the experts. The statistics are percentages, means, standard deviations, T-test and F-test.

The results of the research are as follows :

1. The opinions of the administrators and the heads of academic department

of the basic educational schools in Srisaket Province to the approach strategic administration of the basic educational schools were in the highest level. For the side considerations, the highest scores 4.41 is learning development process.

2. The administrators and the heads of academic department have different important opinions with the academic administration. The statistics is 0.01.

3. There were two genders (male and female) administrators and the heads of academic department. The attitudes to the academic administration were different, the important statistics is 0.01.

4. The administrators and the heads of academic department graduated the different degrees (below bachelor degree, bachelor degree and higher than bachelor degree) had the different opinions with the strategic administration of the basic educational schools in Srisaket Province. The unity and the difference were at level 0.01.

5. The administrators and the heads of academic department got different working experiences had the same opinions in the approach strategic administration.

6. The results of the interview of ten academic administrators, 50 years of age and most of them were male, remarked and concluded that the participation in basic education and community who concerned with academic management got better administration which was the

advantage to the schools. There were exchanged experience, academic development, and achievement development. The students and the rulers were satisfy with the participation and supported the academy to be the learning basic education.

7. From the group conversation were found that there were three factors in strategic administration of The Basic Educational Schools, Srisaket Province as the followings :

1) The activity development upon the guideline of academic administration.

2) The participation of the interested people.

3) The unity evaluation

The qualified administration agreed with in and out conditions to support the schools in order to get success. There should be planning, practice, examine the analysis datum and develop therunning activity.

8. There are three suitable factors for strategic administration which are possible and useful,agree with the research theory.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารและการพัฒนาประเทศ ประเทศที่พัฒนาแล้วจะมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีระบบ และมีกรวางโครงสร้างทางการศึกษาในระยะยาว เพื่อให้ประชาชนในประเทศมีคุณภาพในทุกๆ ด้าน การศึกษาจึงถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชากรเพื่อให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่ายิ่งต่อประเทศ ดังนั้นผู้ที่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจึงเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การวางรากฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมย่อมสามารถปรับเปลี่ยนคนในสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้ ประเทศไทยได้มุ่งเน้นการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและทันต่อยุคสมัย ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2552: 5) โดยจะต้องอาศัยการบริหารจัดการศึกษา ในกระบวนการ

บริหารจัดการศึกษานั้นจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้จะทำให้การบริหารจัดการองค์กรอยู่รอด เกิดผลดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ (ธีระ รุญเจริญ, 2550:98)

จากการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างสงบสุข การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือการให้ความร่วมมือ (Collaboration) กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกำกับดูแล และความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของผู้รับผิดชอบ ความรับผิดชอบถือว่าเมื่อใครได้รับมอบหมาย

หน้าที่ใดต้องรับผิดชอบงานนั้นให้เกิดผลดีที่สุด และต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 6)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ออกประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาของเลขาธิการให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550:158-171) ด้านงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดระบบงานให้รัดกุม และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอนงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่

ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ

นอกจากนี้การบริหารจัดการศึกษาต้องเน้นการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้รับบริการ (Customer) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา (Stakeholder) มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจตามประเด็นยุทธศาสตร์โดยใช้แผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนทิศทางการบริหารจัดการศึกษา โดยกำหนดโครงสร้างการบริหารภายในองค์กรเพื่อกำกับดูแลตนเองอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ,2554:18) ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องนำกลยุทธ์มาปรับใช้ให้เหมาะสมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic management) เป็นศาสตร์และศิลป์ที่สำคัญที่ผู้บริหารและบุคคลที่ต้องจรรยาบรรณความสำเร็จควรศึกษาและทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งโดยเฉพาะสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง การประยุกต์หลักการและแนวความคิดของการบริหารเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารจะทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จ และมีพัฒนาการที่ยั่งยืน (จินตนา บุญบงการ และ ธีรพันธ์ เขจรนนท์, 2548 : คำนำ)

สภาพการดำเนินงานวิชาการด้านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่ใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาและจัดทำหลักสูตรโดยสถานศึกษา ครูไม่มั่นใจในวิธีการ การจัดทำหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ ครูไม่เคยดำเนินการสอนมาก่อน ประกอบกับวิทยากรที่ไปให้ความรู้แก่ครูมีหลากหลายแนวคิด ทำให้ครูเกิดความสับสนในการดำเนินการ การจัดทำสื่อการเรียนการสอน เนื้อหาในกลุ่มสาระมีมากเกินไป ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาขาดแคลนครู โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรง

วารสารมหาวิทยาลัยศรีสะเกษ

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๖

ตามวุฒิ สาขาที่ขาดแคลนได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ยังขาดการเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงในสถาน ด้านการวัดประเมินผลผู้เรียน และรับนักเรียนเข้าเรียนต่อ ปัญหาที่พบในทุกระดับและประเภทการศึกษา คือการปรับเปลี่ยนวิธีการวัดประเมินผู้เรียนต้องได้รับการประเมินในหลายด้าน เช่น ความประพฤติ การทำกิจกรรม ควบคู่ไปกับการทดสอบความรู้ ซึ่งครูส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องการประเมินแบบใหม่ไปแล้ว แต่ยังมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติ ดังนั้น คงต้องสนับสนุนส่งเสริมครูในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและควรมีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552:4) จากการรายงานสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550-2552 ในการการศึกษา 2550 พบว่าคะแนนวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ คือ 36.60 ,47.50 และ 49.60 ตามลำดับ ในปีการศึกษา 2551 คะแนนวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ คือ 42.00, 43.80 และ 51.70 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนในปีการศึกษา 2550 คะแนนวิชาภาษาไทย วิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเพิ่มขึ้น ส่วนคะแนนวิชาคณิตศาสตร์จะลดลง ส่วนปีการศึกษา 2552 พบว่าผลการทดสอบนักเรียนทั้งประเทศมีคะแนนต่ำกว่าปีการศึกษา 2551 (สถาบันทดสอบผลการศึกษาแห่งชาติ, 2552: 6) และจากการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้ประเมินด้านกระบวนการของผู้บริหารโรงเรียนจะผ่านการประเมินมาตรฐานการบริหารทั่วไปเท่านั้น ส่วนใหญ่จะไม่ผ่าน

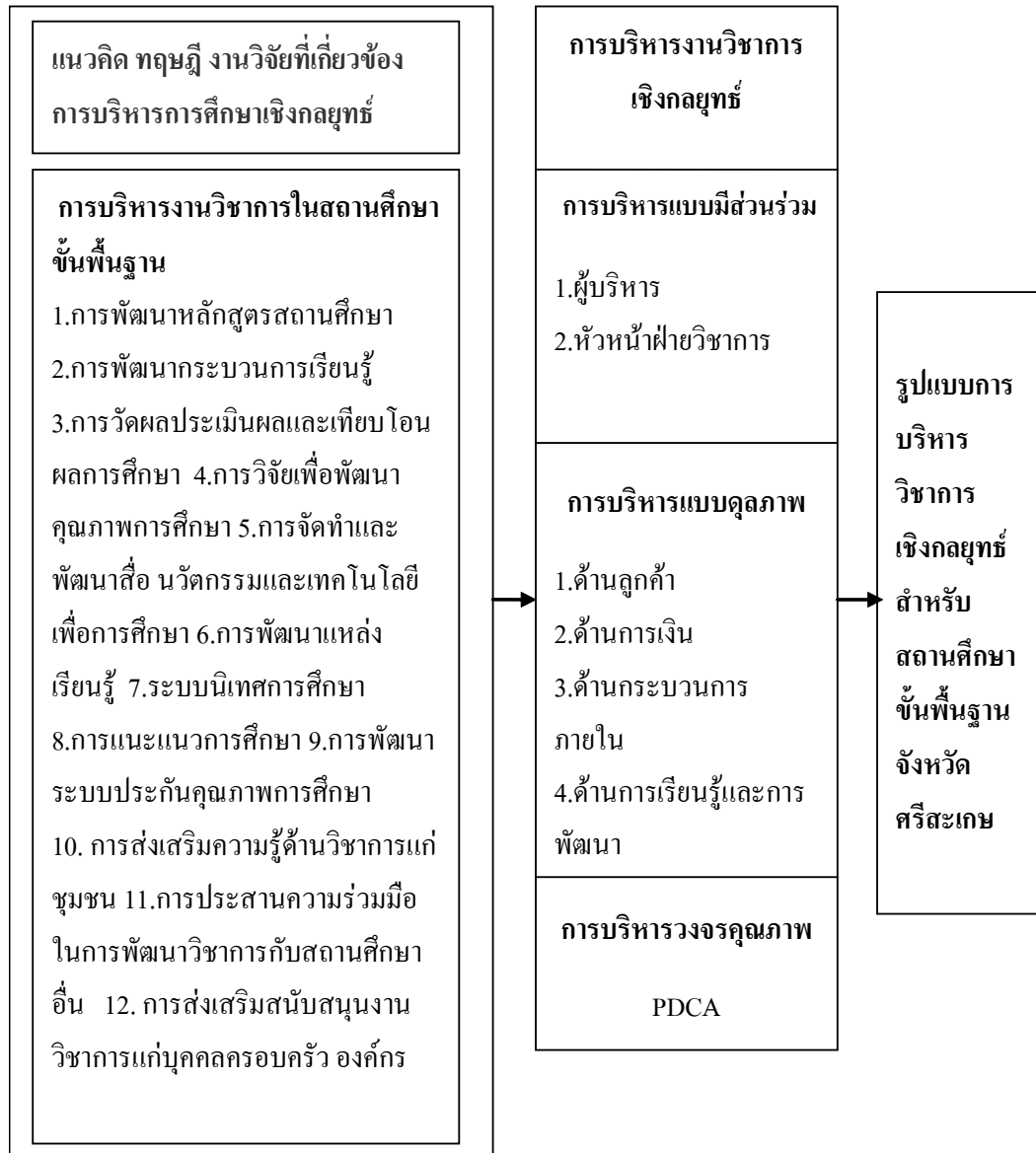
การบริหารด้านวิชาการ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549:18)

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาและจากปัญหาการบริหารงานวิชาการที่ขาดประสิทธิภาพส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เมื่อคุณภาพการเรียนที่ลดลงย่อมเป็นผลมาจากการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์แบบเชิงรุกสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางการบริหารงานวิชาการภายใต้ขอบข่ายงานบริหารวิชาการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 โดยมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาที่มั่นคง มีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ 2) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ และสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวความคิดพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร คือผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียน จำนวน 924 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้บริหาร 285 คน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 285 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการบริหารตามภารกิจด้านวิชาการ การจัดการเชิงกลยุทธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำมาเป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม

2. นำผลการศึกษาตามข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมตามความมุ่งหมายในการวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความครบถ้วน ความถูกต้องและความครอบคลุมเนื้อหาการบริหารงานวิชาการทั้ง 12 ข้อ โดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ประเมินผลงาน และแบบดุลยภาพ (Balance scorecard)

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำ แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาอีกครั้ง

6. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

6.1 ทาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.05 - 1.00

6.2 นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ ไปทดสอบใช้ (Try-out) กับประชากร

ผู้บริหารโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 15 ชุดและหัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 15 ชุด

7. นำผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเสนอประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

8. การสร้างเครื่องมือในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีอยู่เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ การศึกษาขั้นนี้เป็นการศึกษาโดยสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานวิชาการที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน จำนวน 10 คน ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 ประเด็นที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบและปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารงานวิชาการที่ประสบผลสำเร็จ ขั้นตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและประเด็นสำคัญในการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

9. ประเมินผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องแล้วตรวจสอบและประเมินผลรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์แบบเชิงรุกสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์แบบเชิงรุกสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ดำเนินการดังนี้ 1. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับระบบและปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. นำแบบสัมภาษณ์และขอข่ายการสนทนากลุ่ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และตรวจสอบความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 4) ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามประเมินความสอดคล้องโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง
- 5) วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้บริหารที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยตามรูปแบบและขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมีค่า 4.41 คือด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2. ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดศรีสะเกษที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษที่ระดับการศึกษาต่างกัน (ระหว่างต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี) มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 10 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมโดยการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ทำให้การบริหารงานวิชาการเปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งส่งผลดีต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ไม่ว่าจะเป็นด้านการพัฒนาวิชาการ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร รวมทั้งด้านการพัฒนานักเรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนและผู้ปกครองพึงพอใจในกิจกรรมการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้การสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการ ทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลายเป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้

7. ผลการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้องค์ประกอบการบริหารวิชาการเชิงกลยุทธ์พบว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษให้ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องมีองค์ประกอบการบริหารงาน 3 ประการคือ 1) โรงเรียนต้องมีการพัฒนากิจกรรมตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 2) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชน ในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการโรงเรียน โดยปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน ตามสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน รวมถึงการปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับขอบข่ายภาระงานวิชาการและการทำงานของบุคลากรร่วมกับชุมชน องค์กรในท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) การวัดผลแบบดุลยภาพ ความสำเร็จของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษจะนำไปใช้การดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในและเงื่อนไขภายนอก เงื่อนไขภายในคือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ มีภาวะความเป็นผู้นำพร้อมที่จะทำให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการและกำกับติดตามการบริหารงานวิชาการ บุคลากรครูมีความรู้ความเข้าใจ มีค่านิยมศรัทธาการดำเนินงานกิจกรรมวิชาการ นำ

วารสารมหาวิทยาลัยศรีสะเกษ

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๖

รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมงานวิชาการไปใช้บริหารงานตามขอบข่ายภาระงานวิชาการของโรงเรียน การประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรท้องถิ่น เงื่อนไขภายในคือ การสนับสนุนและความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชนและหน่วยงานต้นสังกัด ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทราบและให้ความร่วมมือทั้งในด้านการให้บริการ การร่วมกิจกรรมวิชาการของชุมชนในการส่งเสริมกิจกรรมวิชาการและกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ทำให้โรงเรียน ผู้บริหาร คณะครู ได้รับการยอมรับและศรัทธา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่างๆ ให้ประสบผลสำเร็จโดยเน้นให้โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

อภิปรายผลของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้สามารถนำมาสู่การอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการซึ่งกลยุทธ์ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 12 ด้าน จะพบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.37$) และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.37$) ซึ่งมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลของการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้มาจากเหตุผลที่ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษมีแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการภายในขอบเขตเดียวกัน ดังนั้นกรอบของการบริหารที่ไม่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้สภาพการปฏิบัติงานในทุกด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยสูงเป็นอันดับหนึ่ง ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอน

ผลการเรียน และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยสูงเป็นอันดับสองเท่ากัน เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นด้านที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา จัดให้มีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) และสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้มีการศึกษาไว้ก่อนหน้านี้ เช่น ฉลาด นิลพงษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ลักษณะของสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษาโดยผลการวิจัยของเขาพบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 1 มีการปฏิบัติด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ด้านห้องสมุด และด้านการประชุมทางวิชาการในระดับมาก

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 1 ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 1 ที่อยู่ในลักษณะสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. คณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 ในสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ผลการวิจัยในครั้งนี้อย่างสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิกา เนียมชัยภูมิ (2552 : บทคัดย่อ) ที่ได้เสนอรูปแบบการกำกับการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านโนนขาม อำเภอเดชอุดม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตจังหวัดอุบลราชธานีเขต 5 ซึ่งได้นำเสนอไว้ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องกำกับการบริหารงานวิชาการใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องกำกับการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา การจัดทำรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องกำกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ รับทราบในเรื่องการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดหาการใช้สื่อเทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอนโดยวิทยากรภายนอก การส่งเสริมความเป็นเลิศในด้านต่างๆ ของผู้เรียน 3) ด้านการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องกำกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้านการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมโดยการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและรับทราบในเรื่อง การจัดภูมิทัศน์ภายในโรงเรียน การวางแผนอาคารสถานที่ การรักษาความ

ปลอดภัย การจัดป้ายนิเทศการ การรักษาความสะอาด ห้องเรียน 4) ด้านการจัดการเรียนรู้แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องกำกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและรับทราบในเรื่อง การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน สนามกีฬา สนามเด็กเล่น การจัดการเรียนรู้อื่นๆ เช่น การจัดสวนสมุนไพร สวนพฤกษศาสตร์ ต้นไม้พุดได้ ป้ายคำขวัญ การจัดทำข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) ด้านการจัดประกันคุณภาพภายใน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องกำกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้านการประกันคุณภาพภายในโดยการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและรับทราบในเรื่อง การจัดระบบโครงสร้างองค์กรที่รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การจัดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะและผลการประเมินของ สมศ. การช่วยเหลือการดำเนินงานตามแผน/โครงการ ให้บรรลุสำเร็จ รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษาและผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สถานศึกษา ควรพัฒนาและฝึกอบรมครู วิชาการให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการ เพื่อให้ครูนำไปพัฒนา งานอย่างจริงจังและควรมีการสนับสนุนจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

1.2 สถานศึกษาควรจัดทำแผนการนิเทศและติดตามการพัฒนาบทวนหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนอย่างจริงจังและมีการประเมินติดตามอย่างต่อเนื่อง

วารสารมหาวิทยาลัยศรีสะเกษ

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๖

- 1.3 สถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนได้มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานวิชาการ และจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างจริงจังและชัดเจน
- 1.4 ผู้บริหารควรกำหนดกรอบนโยบายในการพัฒนางานวิชาการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป
- 2.1 ควรศึกษาผลของการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเห็นของผู้ปกครอง ชุมชนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในรูปแบบเชิงกลยุทธ์
- 2.2 ควรศึกษาวิจัยกระบวนการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้
- 2.3 ควรศึกษาวิจัยกระบวนการขับเคลื่อนกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

- กรรณิกา เนียมชัยภูมิ. (2551). *การกำกับการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านโนนขาม. อำเภอเดชอุดม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย.*
- จินตนา บุญยงการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2548). *การบริหารการจัดการกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.*
- ฉลาด นิลพงษ์. (2547). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย.*
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: แอล.ที.เพรส. จำกัด.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2552). *พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ. วิทยานิพนธ์ (บริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศรีสะเกษ เขต 1. (2554). *ทิศทางการบริหารจัดการศึกษา. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศรีสะเกษ เขต 1 ศรีสะเกษการพิมพ์.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตามกฎกระทรวง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาต้นแบบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.*
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา.*
- Agthy, Robert R. (1980). *The elementary principals perceptions of their own and teachers role in curriculum decision making. Dissertation abstract international, 30,(6) 3076-3077.*

- Allen, Thomas and Valette. (1977). *Evaluation of educational programmes in nursing*. World health organization, Geneva.
- Faber, Charles F. and Shearron Gilbert F. (1970). *Elementary school administration theory and practice*. New York : Holt Rinchart and Winstion.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of education*. 3rd ed. NewYork : McGraw - Hill Book.
- Hersey, P. Blanchard, K.H. and Johnson, D.E. (1996). *Management of organizational behavior : utilizing human resource*. Upper Saddle River, NJ. : Prentice-Hill.

